7. Nárok na náhradu nákladů: Náklady spojené s obyčejným užíváním a obyčejné, řádné náklady vynaložené na udržování věci vypůjčené nese vypůjčitel ze svého, nemaje nároku na jich náhradu; jde-li o mimořádné náklady udržovací, může se nákladu tím vyhnouti, že věc půjčiteli k vlastnímu užívání přenechá neb oznámení učiní, by půjčitel sám náklady dotyčné opatřiti mohl; nemůže-li neb nechce-li tak učiniti aneb opomene-li oznámení učiniti, pak je zavázán mimořádné náklady udržovací sám zálohou poskytnouti (§ 981 o. o. z.); z pojmu »zálohou poskytnouti (vorschiessen)« vyplývá, že vypůjčitel má nárok na bezvýminečnou náhradu, bez ohledu na to, zda opatření učiněná setkala se s výsledkem neb s trvalým výsledkem; v tomto smyslu dlužno vzhledem k § 1014 o. o. z. restriktivně vykládati závěrečnou větu § 981 o. o. z. »doch werden sie ihm gleich einem redlichen Besitzer vergütet«, srovnáme-li ji s § 331 o. o. z. (Nippel, Comm. VI. str. 311—14; Winivarter, Comm. IV. str. 178, Stubenrauch Comm. II. str. 168, Schey Obligationsverh. I. str. 242); naproti odpovídají na otázku tuto zněním § 331: Zeiller, Ellinger, Kirchstetter, Comm. ad § 981 a Krainz-Pfaff II. § 360 text, k tomu však pozn. 14. Ohledně nákladů užitečných a zpříjemňujících impensae utiles a voluptuariae) platí § 331 a 332 o. o. z. Provedení náhradních nároků pro náklady kompensací proti nároku na vrácení věci pokud se týče hodnoty je nepřípustno (§ 1440 o. o. z.).

*B.* Práva a povinnosti půjčitelovy: Hlavním právem půjčitelovým je právo na vrácení půjčené věci, hlavní povinností jeho ponechání věci po dobu přímo nebo nepřímo určenou; ručí dle všeobecných zásad též za škodu vypůjčiteli vinou způsobenou; ostatně podávají se jeho práva a povinnosti z práv a povinností vypůjčitelových v odst. *A.* vylíčených.

IV. Zánik vzájemných nároků.

Všeobecné předpisy o zrušení obligačních práv a závazků platí i zde. Zvláštní předpis obsahuje § 982 o. o. z. pro tyto a pouze tyto případy: Nároky pro zneužívání nebo přílišné opotřebení, které půjčitel nevytýkal ve 30 dnech po přijetí věci půjčené, a nároky pro mimořádné náklady na věc učiněné, jež vypůjčitel neohlásil ve 30 dnech po vrácení věci, nelze potom ani excipiendo k platnosti přivésti (§ 982 o. o. z.). Ohlášení neb výtka může se státi i soudně (podáním žaloby) a ježto ratio předpisu § 982 o. o. z. je asi presumptivní vzdání se (Ofner, Prot. II. str. 38) odstraní se zánik nároků, jenž je následkem projití 30denní lhůty tím, že se podá v této době žaloba (jinak Schey l. c. str. 246 pozn. 15, dle něhož, má-li účinek tento nastati, musí žaloba v této době býti též doručena). Tato lhůta není lhůtou promlčecí, nýbrž lhůtou propadnou (srj. rozh. nejv. s., sb. »Gl. U.« č. 12604); ohlášení neb výtka nepřetrhuje propadnou tuto lhůtu v tom smyslu, že by nová 30denní lhůta běžeti počala, nýbrž ničí ji; prekluse z tohoto důvodu je tím pravoplatně odstraněna; na promlčení nároku nemá však výtka neb ohlášení žádného vlivu; početí, trvání a přetržení promlčení řídí se předpisy danými o promlčení.

V. Právo poplatkové.

Smlouva o půjčku podléhá kolku 50 kr. za arch (pol. s. 68 popl. z.).

**Půjčka peněžní** viz Zápůjčka.

**Půjčky meliorační** viz Meliorace.

## Puncovnictví.

I. Pojem.

Puncováním rozumí se úřední zkoušení, označení a kontrolování

čistého obsahu drahých kovů (zlata a stříbra) a má za účel zjistiti poměr mezi množstvím váhy drahého kovu obsaženého v některém zboží z drahého kovu a mezi množstvím váhy přísady obyčejného kovu obsaženého ve zboží tom (směsi, přísady), a zřetelně vyznačiti tento čistý obsah úřední známkou — puncem. Má tedy býti puncem úředně zjištěno, je-li v zlatých nebo stříbrných předmětech obsažen nejnižší čistý obsah zákonem stanovený, pokud se týká, mnoho-li stříbra a zlata v dotyčném zboží jest bez přísady jiných kovů. Dříve vyjadřoval se čistý obsah zlata v karátech, čistý obsah stříbra pak v lotech; nyní vyjadřuje se čistý obsah ve shodě se systémem decimálním dle tisícin váhy.

Řízením puncovním má býti kupec chráněn proti přeplacení, ježto zpravidla není s to, aby rozpoznal pravý obsah drahého kovu; má tedy puncem býti uděleno úřední stvrzení, že ve zboží z drahého kovu do prodeje přicházejícím skutečně obsažen jest čistý obsah udaný. V té příčině různí se několik systémů: systém preventivní, dle něhož mají státní orgány označiti čistý obsah, systém regressivní, kterýž ponechává označení čistého obsahu zhotoviteli za to zodpovědnému a proto i náležitému dozoru podléhajícímu, konečně pak systém nuceného spájení, dle něhož připuštěny jsou zákonnými ustanoveními toliko určité poměry směsovací.

Puncovnictví bylo zavedeno v Rakousku patentem ze dne 23. března 1788; nyní platí zákon ze dne 19. srpna 1865 č. 75 z r. 1866, kterýž přijal systém preventivní (předstižný), a systém nuceného spájení kovů.

Rakouské řízení puncovní upraveno jest zákonem ze dne 19. srpna 1865 č. 75 z r. 1866.

II. Kontrolu vykonávají zvláštní kontrolní úřady — úřady puncovní, — kteréž podřízeny jsou ministerstvu financí. Kontrole podléhá všechno stříbrné i zlaté zboží v tuzemsku zhotovené nebo z cizozemska dovezené, a dělí se ve trojí skupinu: v pruty, náčiní včetně kovových šperků, a v drát, jakož i v předměty z drátu zhotovené (§§ 1, 2 a 6 cit. zák.).

1. Druhy zkoušek: Pro vyšetření čistého obsahu vyskytují se tři druhy řízení: zkouška námětná (s jehlou rýpáním), zkouška ohněm a methoda titrová neboli mokrou cestou (chemické vyšetření stříbra kyselinou dusičnou (lučavkou). Dle § 8 cit. zák. mají se pruty stříbrné zkoušeti mokrou cestou. Čistý obsah drahého kovu v nádobí zlatém a stříbrném určiti jest zpravidla zkouškou námětnou (§ 25).

2. Zákonný stupeň čistého obsahu činí pro tuzemské zlaté nádobí č. I.: 920 tisícin, pro č. II.: 900 tisícin, pro č. III.: 750 tisícin, pro č. IV.: 580 tisícin, pro tuzemské nádobí stříbrné č. I.: 950 tisícin, pro č. II.: 900 tisícin, pro č. III.: 800 tisícin, pro č. IV.: 750 tisícin.

3. Čistý obsah označuje se:

*a)* při prutech zlatých a stříbrných razítkem dotyčného úřadu, kteréž vyznačí se na prutu spolu s běžným číslem a čistým obsahem v číslicích vyjádřeným (§ 10).

*b)* Nádobí zlaté a stříbrné nesmí míti nižšího čistého obsahu, než jaký uveden byl v odst. 2.; na předmětu vyznačeno musí býti jméno zhotovitele a známka tovární úředně schválená. Na nádobách vyznačuje se úředně toliko příslušný počet stupňů ad 2) uvedených; jinaký čistý obsah posuzují se tak jako předměty s nejblíže nižším čistým obsahem

Stříbrné náčiní pozlacené nebo potažené vrstvou zlata puncuje se jako náčiní stříbrné (§§ 16 a 20). I cizozemské nádobí stříbrné a zlaté podléhá, pokud dováží se do území celního, kontrole co do čistého obsahu drahého kovu (§ 30). Zlaté a stříbrné nádobí při konaném vyšetřování požadavkům zkoušky vyhověvši označí se puncem čistého obsahu, který obsahuje číslo čistého obsahu a známku kontrolního úřadu; známku tuto určiti a vyhlásiti má ministerstvo financí (§§ 36 a 37).

*c*) Dráty zlaté a stříbrné podrobeny jsou rovněž co do čistého obsahu zkoušce kontrolního úřadu (§ 56). Kontrola při drátech cizozemských má obmezovati se na zkoušku, zda-li zlatý drát má aspoň 3. stupeň předepsaný pro drát tuzemský (§ 62).

III. Osvobození od kontroly.

Od kontroly osvobozeny jsou:

1. chirurgické, fysikální a mathematické přístroje a jich modely;
2. mince pamětní ražené v c. k. ústavech;
3. práce úplně potažené;
4. pouhé modely z kamene, mosaiky nebo perel a pod., při nichž nerozhoduje tak váha zlata a stříbra;
5. předměty, které celkem při zlatě neváží nad dva gramy, a při stříbru nad 3 gr.;
6. zlaté a stříbrné nádobí k vývozu určené může býti výjimečně sproštěno úředního puncování, jestliže se úřadu puncovnímu předkem již podá oznámení o výrobě takovéhoto nádobí k vývozu určeného a udá se počet, druh a váha kusů, dále předloží-li se úřadu tomuto hotové zboží, a neshledá-li se na něm punc jména, a konečně vyváží-li se zboží to pod kontrolou úřadu puncovního (§§ 18 a 19).

IV. Předpisy o letování a spájení.

Zlaté a stříbrné nádobí, jehož součástky spojeny jsou sletováním, musí míti jak v celku počítaje letovadlo, tak i v jednotlivých součástkách čistý obsah puncem vyjádřený (nikdy méně!) Letovadlo, kterého bylo použito ku sletování, musí se alespoň z polovice skládati z téhož ryzího kovu a nesmí překročiti množství k letování nezbytné. Jako přísady zlata smí býti užito toliko stříbra nebo mědi, nebo stříbra a mědi, jako přísady stříbra toliko mědi. Ostatní kovy a směsi kovové jsou vyloučeny (§§ 22—24).

V. Úřední dohled a příslušnost.

Živnostníci zabývající se zhotovováním neb odbytem zlatého a stříbrného nádobí a zboží z drátů zlatých a stříbrných podléhají dohledu úřadu kontrolního, pokud se týká, úřadu puncovního. Úřady puncovní jsou povinny podniknouti u těchto živnostníků důkladnou prohlídku, kdykoli k tomu dán podnět. Vyslanec úřadu tohoto má se přesvědčiti, zda bylo náležitě šetřeno zákonných předpisů. Prohlídku živnostníků podléhajících kontrole, kteří nejsou však v sídle puncovního úřadu, vykonává příslušný živnostenský úřad, pokud úřad puncovní nemůže k prohlídce té vyslati některého úředníka svého; o výsledku prohlídky má pak živnostenský úřad zpraviti úřad puncovní. Shledají-li se při prohlídce závady, sluší sepsati o prohlídce úřední nález. Dotyčné (závadné) zboží dlužno odebrati a doručiti spolu s nálezem úřadu kontrolnímu k dalšímu řízení (§§ 52—55, a § 65).

Za úřední kontrolu zboží zlatého a stříbrného vybírá se poplatek, který obnáší z 1 kilogramu zlata 24 zl., z 1 kg. stříbra pak 3 zl. Zlaté

a stříbrné nádobí určené k vývozu může býti od poplatku tohoto osvobozeno výjimečně za podmínek uvedených svrchu sub III. č. 6 (3, 11, 19, 44, 45, 46, 63 a 64).

VI. Zvláštní povinnosti živnostníků.

1. Povinnost oznamovací:

*a)* Živnostníci zabývající se zhotovováním nebo odbytem nádobí zlatého nebo stříbrného povinni jsou před početím živnosti své oznámiti to dotyčnému kontrolnímu úřadu a udati dílnu svou; podobně dlužno oznámiti do 8 dnů jakoukoli změnu.

*b)* Tutéž povinnost co do ohlášení mají živnostníci, kteří zabývají se zhotovováním úpravou neb odbytem zlatého a stříbrného drátu nebo zboží ze zlatého nebo stříbrného drátu.

*c)* Vzdá-li se zlatník nebo stříbrník neb obchodník své živnosti, má o tom současně nebo do 8 dnů učiniti kontrolnímu úřadu oznámení; zlatník má kromě toho vydati své punce nebo jinaké tovární známky. Zajde-li živnost úmrtím živnostníka, povinen jest podati oznámení a odevzdati punce a tovární známky předseda živnostenského společenstva, kde takovéhoto není, představený obce (§§ 47, 51 a 67).

2. Vyvěšení zákona puncovního v místnostech živnostenských. Živnostníci povinni jsou v krámech (obchodech) svých vyvěsiti na snadno přístupném místě puncovní zákon a každému dovolitii aby do něho nahlédl (§§ 48 a 66).

3. Povinnost zhotovovati lístky o prodeji. Každý prodatel nádobí zlatého nebo stříbrného jest povinen při prodeji zboží dáti kupci k jeho žádosti lístek, který musí obsahovati jméno prodatele, přesné označení místnosti ku prodeji a jméno kupce.

VII. Přestupky a tresty.

§ 405 trest. zák. důchod. nařizuje, že zvláštními předpisy stanoveny býti mají tresty a přestupky nařízení o označování drahých kovů na rozlišení čistého obsahu a zároveň stanovena býti má cesta, kterou tyto tresty ukládati jest. Cit. puncovní zákon ze dne 19. srpna 1865 obsahuje 5. oddílu (§§ 73—84) tyto přestupky v § 405 zmíněné a v §§ 85—87 další ustanovení o řízení trestním.

Jako přestupek trestá se:

1. Prodej prutů do obchodu určených bez označení úřadu kontrolního (peněžitá pokuta od 20—100, po případě do 200 zl.).

2. Nepředloží-li se nádobí kontrole podléhající před zbarvením, pokud se týká, před svařením a hlazením k úřední kontrole; trest: peněžitá pokuta od 5—20 zl., a nemá-li dotyčné zboží ceny ani 5 zl., propadá.

3. Opomene-li se oznámiti výroba zlatého a stříbrného nádobí k vývozu určeného, které výjimečně nepodléhá označení. Trest týž, jako v případu 2.

4. Prodej nepuncovaného zlatého a stříbrného nádobí, ať vinníkem jest zhotovitel neb prodavač. Trest vyměřuje se dle vnitřní ceny zboží; kromě toho musí se zaplatiti ještě kontrolní poplatek.

Nemá-li takovéto nepuncované nádobí zákonem stanovený stupeň čistého obsahu, nebo není-li spájeno dle zákonných předpisů, vyměřiti jest za pokutu pateronásobný obnos ceny vedle poplatku kontrolního.

5. Napodobení a falšování úředního puncu na zlatém a stříbrném nádobí, přimísení cizorodých součástek (železa, mědi, olova a pod.) způsobem neznatelným a snadno oddělitelným. Trest jak shora sub. 4.

6. Pozlacování stříbrných tyčí, vytahování jich do formy drátů až na tloušku od $4^1/_2$ čar dolů trestá se, bylo-li se vyhnuto úřední kontrole tím, že dotyčné zboží propadá. Nemá-li mimo to drát předepsané formy, nebo prodáván-li v tuzemsku ve dražbě 4. druh zlatého drátu, uložiti jest dále ještě peněžitou pokutu od 100 do 500 zl.

7. Přimísí-li se nepravý drát do zlatého nebo stříbrného předíva, pletiva nebo podobného zboží určeného k obchodu v tuzemsku, nastupuje peněžitá pokuta od 10—50 zl.

8. Neoddělí-li se zvlášť, pokud se týká, nechová-li se odděleně v místnosti prodejní nepravé zlaté a stříbrné zboží, stanovena jest peněžitá pokuta od 10—50 zl.

9. Přestupkem jest konečně nešetření povinností (shora sub VI.) živnostníkům uložených a trestá se peněžitými pokutami od 5—20 zl.; nepravé udání co do čistého obsahu v lístku o prodeji pokutováno jest od 20 do 200 zl. (§§ 73—84.).

VIII. Řízení trestní.

1. Řízení trestní spravuje se ustanoveními trestního zákona důchodkového a v oněch korunních zemích, kde zákon tento zaveden není, předpisy o trestání přestupků důchodků celních.

2. O žádosti za upuštění od trestního řízení za složení trestního paušálu ve smyslu § 541 trest. zák. důchod. rozhoduje finanční úřad zemský, proti jehož nálezu lze podati rekurs k ministerstvu financí.

3. Co do odměny udavačů a postižitelů při přestupcích předpisů puncovních platí předpisy platné pro přestupky důchodků celních. Zřízenci úřadů puncovních vyloučeni jsou z odměn těchto.

4. Pokuty plynou po srážce nákladů řízení a zmíněných právě odměn do místních fondů chudinských oné obce, kde má sídlo své kontrolní úřad, v jehož úředním okrsku přestupek byl odhalen.

5. Tresty tyto promlčují se uplynutím jednoho roku.

6. Pokud by přestupky zákona puncovního zakládaly i jiné trestné skutky, nejsou uvedenými předpisy dotčena ani ustanovení trestní o zločinu, přečinu a přestupku, ani o deliktech řádu živnostenského, obzvláště pokud jde o odnětí práva k živnosti (§§ 85—87).

IX. Puncovní úřady povolány jsou zkoušeti a míti dohled nad čistým obsahem prutů zlatých a stříbrných a to: hlavní puncovní úřad se sídlem ve Vídni, a puncovní úřady v Praze, v Linci, Krakově, ve Lvově, ve Štýrském Hradci, v Bregenci, Terstu, kteréž podřízeny jsou hlavnímu puncovnímu úřadu. Úřady ty jsou též povolány rozšiřovati kontrolu svou na úřední okresy puncoven jim podřízených. Hlavnímu puncovnímu úřadu přikázána byla též erární drátovna ve Vídni, dříve podřízená hlavnímu mincovnímu úřadu a výjimečně též kontrola nad soukromými zlatnickými a stříbrnickými drátovnami ležícími v úředním okresu jiných puncovních úřadů, avšak vzdálenějšími od nich než od Vídně. Ostatní úřady puncovní mají též ještě obstarávati výkup zlata a stříbra dle nařízení o tom vydaných. Puncovnám přikázána jest kontrola nad nádobím ze zlata a stříbra, jakož i nad zbožím ze zlatých a stříbrných drátů. Naproti tomu nespadá v jich úřední působnost kontrola nad pruty a zhotovováním drátů, ani

nad výkupem zlata a stříbra. Puncovny podřízeny jsou úřadům puncovním. Jako puncovny činny jsou berní úřady a to v Dolních Rakousích počtem 5, v Čechách 6, na Moravě 2, ve Slezsku 3, v Horních Rakousích 3, v Dalmácii 5, v Solnohradsku 1, v Haliči 11, ve Štýrsku 2, v Tyrolsku 2, v Přímoří 3; dále hlavní celní úřady v Brně, v Broumově (Horní Rakousy), v Chebu, v Celovci a Innomostí a správy solivaren v Gmundenu a Drohobyči (v Haliči).

X. Nařízení.

Shora citovaný puncovní zákon zaveden byl cís. nařízením ze dne 26. května 1866 č. 75 ř. z. ze dne 12. června 1866. Výnosem min. fin. ze dne 10. března 1872 č. 20 ř. z. nařízeno bylo sloučení známek úřadu kontrolního s punci čistého obsahu, takže podržely punce úplně dosavádní formu, velikost a znak svůj a jenom přičiní se k nim známka kontrolního úřadu na tom místě, které leží proti číslu udávajícímu čistý obsah.

Výnosem min. fin. ze dne 30. listopadu 1866 č. 149 ř. z. vydána byla prováděcí ustanovení k zákonu puncovnímu.

Výnos min. fin. ze dne 19. prosince 1868 č. 155 ř. z. nařizuje zvětšené punce čistého obsahu pro stříbrné nádobí stupně 3. (čistého obsahu), dále výnos ze dne 30. května 1868 č. 55 ř. z. uvádí novou formu pro punce vyjadřující cizozemský původ zlatého a stříbrného zboží (punce cizozemské).

Vyhláška min. fin. ze dne 8. července 1871 č. 66 ř. z. týká se zavedení menších puncí čistého obsahu pro stříbrné zboží stupně 2., vyhláška ze dne 29. prosince 1875 č. 3 ř. z. z r. 1876 obsahuje poplatkovou sazbu za vědecké a chemicko-analytické šetření při generálním zkušebním úřadu; naříz. ze dne 16. září 1878 č. 121 ř. z. (věst. min. fin. č. 32) pojednává o nakládání se zlatým a stříbrným nádobím dovezeným z cizozemska do našeho celního území, kteréžto předměty mají v sobě cizorodé součástky připojené v neznatelné a snadno oddělitelné formě.

Výnos min. fin. ze dne 9. července 1879 č. 18716 vytýká ustanovení o tom, jak nakládati jest s cizozemskými zásilkami zlatého a stříbrného zboží, svědčícími úřadům puncovním, a výnos ze dne 22. února 1893 č. 907 pojednává o kontrolních opatřeních při pravých drátech a předivech galvanicky pozlacených a při zboží z toho vyrobeném.

## Punktace.

I. Pojem.

Punktacemi rozuměti jest prozatímní smlouvy, kterými se vytýkají podstatná ustanovení nějaké smlouvy, která teprve v budoucnosti má býti uzavřena, a ustanovení tato písemně se sdělají v určité listině stranami podepsané (§ 885 o. o. z.); jest tedy až smlouvě hlavní vyhraženo dohodnutí se stran o jednotlivých podrobnostech.

Proto jest potřebí k punktacím srovnalé vůle stran o hlavních bodech, tedy pokud jde o předmět smlouvy, o plnění a vzájemné plnění, kdežto smlouvou hlavní upravují se body vedlejší (místo plnění, doba plnění, vedlejší závazky), které bývají však pojaty již do punktací. Na čem se strany v punktacích sjednotily, jest po právu platným a účinným, a to musí býti též pojato do smlouvy definitivní, třeba by jednotlivé punktace příště obměněny byly dalšími úmluvami stran.

II. Punktace liší se od smlouvy předchozí (pactum de contrahendo) tím, že